

RADNI KONTINGENT

Temeljnu pretpostavku društvenog i gospodarskog razvoja ljudske zajednice čini njeno stanovništvo, koje predstavlja demografski okvir u kom se odvija društvena podjela rada. Stanovništvo kao nositelj gospodarskog razvoja, predstavlja radnu snagu koja pokreće i usmjerava gospodarske aktivnosti u nekom geoprostoru.

Gospodarska struktura podrazumijeva raspodjelu aktivnog stanovništva (radna snaga) prema sektorima djelatnosti i pouzdan je pokazatelj društveno-gospodarske razvijenosti prostora.

Ekonomski aktivno stanovništvo nekog prostora ili naselja dijeli se u dvije skupine: prvu skupinu čine sve zaposlene osobe s punim ili djelomičnim radnim vremenom, sve osobe koje obavljaju neko zanimanje, ali nisu u radnom odnosu, nezaposlene u određenom razdoblju; drugu skupinu čine osobe koje imaju samostalan izvor dohotka (mirovina, renta) i ekonomski ovisne (uzdržavane) osobe. Radni kontingent ili radnu snagu čine muškarci u dobi od 15-64. godine i žene u dobi od 15-59. godina starosti (M. Friganović, 1990.g.).

Radno sposobno stanovništvo kao demografski okvir predstavlja izvor egzistencije za cjelokupno stanovništvo. Opadajući prirodni prirast i selektivna migracija radne snage, utječu na promjene brojčanog odnosa aktivnog i uzdržavanog stanovništva (Tab.11.). Implikacije demografskog starenja stanovništva Dobrkovića višeslojne su i dugoročne. Starenjem stanovništva kroz dulji vremenski period utječe ne samo na starenje fertilnog kontingenta, već i na njegovu reproduktivnu moć i pad stope nataliteta, čime se ubrzava demografsko starenje. Ovaj proces nazivamo *efektom naraštajnog pomaka* (Wertheimer Baletić, 1999.). Kroz čitavo promatrano razdoblje sve su malobrojniji naraštaji koji ulaze u reproduktivnu sferu, koji će odrastanjem i sazrijevanjem inducirati daljnji pad nataliteta. Ovi demografski procesi također bitno utječu na razvoj kontingenta radno-aktivnog stanovništva.

Tablica 11. Kontingenti stanovništva Dobrkovića od 1951 do 2011.g.

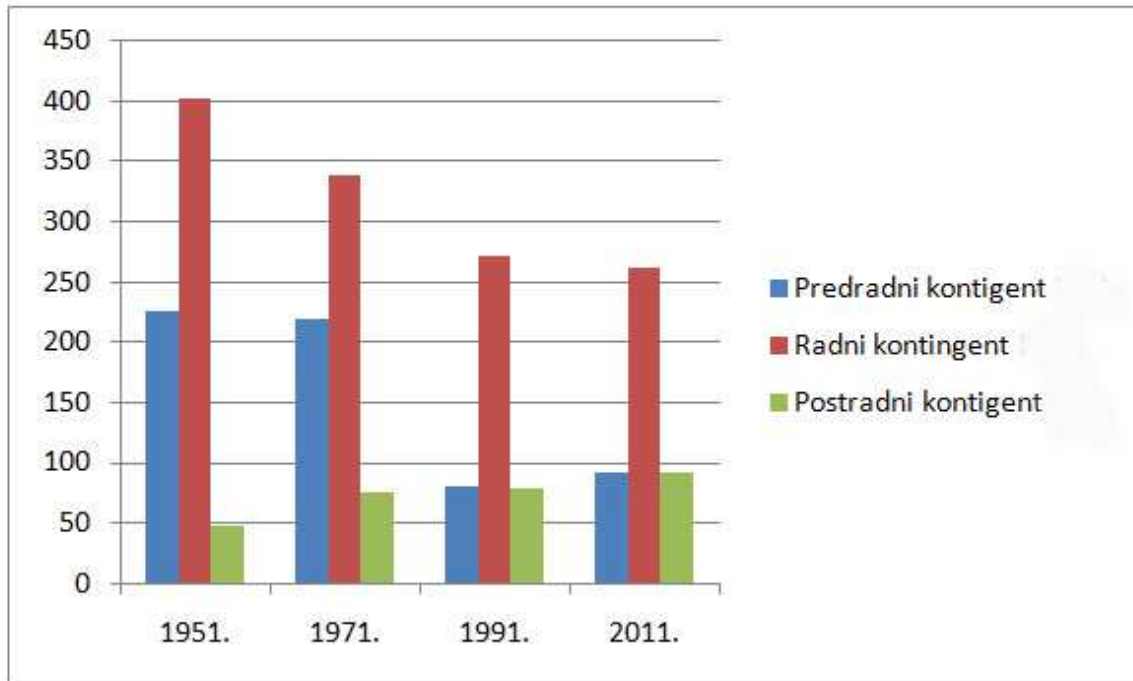
Godina	Predradni kontingent		Radni kontingent		Postradni kontingent	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
1951.	225	33,38	402	59,64	47	6,98
1971.	220	34,65	339	53,38	76	11,97
1991.	80	18,65	271	63,17	78	18,18
2011.	92	20,72	261	58,78	91	20,49

Izvor: Anketa dr. fra Vencela Kosira, 1951., Popisne knjige 1971., 1991., Anketa autora 2011.g.

Analizom podataka uočavaju se kontinuirani negativni trendovi. Nepovoljni demografski procesi u drugoj polovici dvadesetog stoljeća poprimaju obilježja, čije se društvene i gospodarske posljedice ogledaju u sve manjem pritjecanju stanovništva u radnu i fertilnu dob. Brojčani pokazatelji unutar pojedinih kontingenata stanovništva, odražavaju nepovoljne demografske trendove, koji utječu na

smanjivanje udjela stanovništva u predradnoj i radnoj dobi. Osnovni razlog smanjenju udjela stanovništva u predradnom i radnom kontingentu leže u depopulaciji naselja, a opadajuća rodost implicira sve manji dotok stanovništva u aktivnu dob. U promatranom razdoblju predradni kontigent (0-14 god.) brojčano je više nego prepolovljen, a u relativnom udjelu doživio je pad s 33,38% (1951.g.) na 18,65% u 1991.godini.

Slika 7. Kontingenti stanovništva Dobrkovića od 1951 do 2011.g.

Izvor: Tablica 11.

Najveći gubitci predradnog stanovništva zabilježeni su u razdoblju od 1971. do 1991.godine. Sve slabiji pritisak mladih naraštaja na zapošljavanje, bitno je utjecao na smanjenje obujma radne snage i brojčani odnos aktivnog i uzdržavanog stanovništva unutar naselja Dobrkovići. Udio ovog kontingenta od 1951. (33,38%) do 2011. (20,72%) smanjen je za 12,66%-nih poena. Zbog depopulacijskih procesa demografski potencijal radnog kontingenta postaje sve siromašniji.

Blagi porast ukupnog broja stanovnika i predradnog kontingenta zabilježen je tijekom i nakon Domovinskog rata, kao posljedica doseljavanja povratničkih obitelji i smirivanja emigracijskih procesa.

Jedino je u 1990-tim zabilježen relativan rast radnog kontingenta, koji predstavlja izvor egzistencije za cjelokupno stanovništvo. Zbog slabljenja biodinamičkih obilježja i starenja stanovništva, udio postradnog kontingenta (60 i 65 i > g.) u proteklih šezdeset godina bilježi stalan rast, koji u konačnici implicira smanjenje obujma radne snage. Zbog ubrzane senilizacije stanovništva, udio postradnog kontingenta u promatranom razdoblju imao je najveći porast (sa 6,98% 1951. na 20,49% 2011.). Smanjivanjem radnog i predradnog kontingenta, povećava se udio staračkog, odnosno ekonomski neaktivnog stanovništva, koji implicira povećanje osobne i javne potrošnje, a napose izdataka za socijalno i mirovinsko zbrinjavanje starih osoba.